



Фестивал еске новине

Број 5 • 22.10.2023.год. • Народно позориште Тимочке Крајине - Центар за културу „Зоран Радмиловић“ Зајечар

- „Декамерон“ оставио без даха зајечарску публику
- Добитник „Зорановог брка“ глумац Душан Ковачевић
- Представљен портрет македонског књижевника и дипломате Јордана Плевнеша
- Промоција богатог издаваштва „Стеријиног позорја“



32
ФЕСТИВАЛ
„ДАНИ ЗОРАНА РАДМИЛОВИЋА“
ОД 17. ДО 24. ОКТОБРА 2023.

ARS LONGA, VITA BREVIS

„УМЕТНОСТ ЈЕ ЕСЕНЦИЈА ЛЕПОТЕ КОЈА ОД ЗЛА ТРЕБА ДА НАС БРАНИ“ З.Радмиловић

Декамерон – човечанство мења амбалажу, али никада суштину

Представом „Декамерон“ Ђованија Бокача, за коју је драматизацију урадио Стеван Копривица, а режију Дејан Пројковски, спуштена је завеса на четврто вече 32. „Дана Зорана Радмиловића“. Представу рађену у копродукцији Градског позоришта Подгорица Културног центра Бара - Фестивала „Барски љетопис“ Бар и Народног позоришта из Ниша, зајечарска публика поздравила је дуготрајним аплаузом, а Зоранов брк отишао је у руке Душана Ковачевића.

Како се чуло на округлом столу критике реч је о познатом тексту, великој литератури и великом редитељу Дејану Пројковском који је објаснио да се до овог Декамерона дошло након пандемије короне.



„Ова болест је показала све људске слабости и страхове, као и масовну манипулацију. Оно што смо научили кроз све то је да је човек социјално биће коме је најважнија комуникација. Тако смо стигли до Декамерона и доба куге, времену врло сличном ономе које смо ми прошли. Декамерон се бави свим оним питањима који нас муче и данас, а то су човекови оквири, друштвени и морални. Радили смо представу која представља велику човекову борбу за личну слободу. Она се бави људским страховима. Мислим да човечанство и пре и за време и након Декамерона мења само амбалажу, а никада не мења суштину. А та суштину је баналност времена у коме живимо и вечна човекова потреба за смислом живота. Одлучили смо да се играмо и да се забављамо. Ово је одлична тема за позоришне игре, где смо преко импровизације, преко једне позоришне лабораторије створили оквири за нашу игру на сцени. Комад говори о свима нама и свим нашим манама и недостацима и вечној потрази човека за

суштином живота“ казао је редитељ Дејан Пројковски.



Престижну награду „Зоранов брк“ добио је глумац Душан Ковачевић који је, како сам каже, изузетно поносан на награду која носи име великог Зорана Радмиловића. Истакао је да је представа била велики изазов за њега, јер су се у једном процесу десили покрет, плес, глума и певање.

„Трећи пут да радим са Дејаном. Уложили смо велики напор да испратимо све његове идеје, али сам јако поносан што се десио један овако значајан пројекат. Значајан за све куће које су учествовале, али и за нас ствараоце. Видели сте представу која је јако захтевна: продукционо, глумачки и редитељски. Из визуре глумца, рад са Дејаном, даје једну зрелост. Ја се још увек привикавам на својеврсно лудило које он као редитељ има у себи“ рекао је глумац Душан Ковачевић.

О представу за коју је урадио драматизацију говорио је и драматург Стеван Копривица.



„Знали смо да је Декамерон једно огромно дело и било је питање селекције коју причу одабрати. Намера Градског позоришта Подгорица већ одавно јесте да се бави великим литерарним делима, а Декамерон је вечна литература која се

наместила паралелно са данашњим временом. Са једне стране то су болест и претње смрћу уопште, а са друге то је контрапункт живота да се духовитим, иронијским и безобразним средствима превазиђе страх од смрти и болести, да се одупре некој догми, чиме се и овај комад бави. То су заједнички именитељи између ренесансе и данашњег тренутка“ истакао је Стеван Копривица. Дејан Пројковски је познат по томе да много полаже на сценографију, на костим, ефекте. У „Декамерону“ смо видели спој ваздуха, ватре и воде која је била на сцени.

„То су све изазови за глумца да кроз игру превазилази ограничења и прави експерименте. Тако да је за нас узбудљиво увек када закорачимо у ту воду, шта ће се десити. Није то било тако тешко као што вама изгледа и ми смо уживали радећи овај комад“ казала је глумица Драгана Јовановић.

Новинарима се обратио и директор Нишког Народног позоришта Спасоје Ж. Миловановић.

„Из играња у играње ова представа постаје све боља. Што се тиче ове представе ми имамо дуплу сценографију, нешто што постоји и у Подгорици и у Нишу и са те стране је много лакше играти. Заправо и нема проблема. Постоји једна озбиљна подршка наших оснивача. Чим и настане неки проблем позориште наравно пронађе неки свој пут да преживи“ истакао је Спасоје Ж. Миловановић.

Глумачки ансамбл у представи Декамерон чине: Милош Пејовић, Сања Крстовић, Омар Бајрамспахић, Вања Јовићевић, Маја Вукојевић Цветковић, Павле Поповић, Уна Лучић, Стефан Вуковић, Лара Драговић, Евгенија Станковић и Драгиша Вељковић. Сценографију је урадио Валентин Светозарев, музику Горан Трајковски, костиме Марија Пупчевска а сценски покрет и кореографију Тамара Вујошевић Мандић.



Јордан Плевнеш, један од великана културе Балкана

У оквиру претећег програма Фестивала који се игра у Зоранову част, у позоришном музеју, представљен је портрет књижевника и дипломате, његове екселенције Јордана Плевнеша. Реч је о македонском песнику, романописцу и драмском писцу интернационалног реномеа. Јордан Плевнеш је од 2006. те године потпредседник Интернационалног комитета „Дијалог међу цивилизацијама“ Унеска, а од 2007. ректор Универзитета за аудиовизуелне уметности Европске академије за филм, позориште и плес.

У уводној речи директор зајечарског позоришта Владимир Ђуричић је истакао да у оквиру пратећег програма Фестивала настављамо са представљањем великана културе Србије и Балкана. Подсетио је да је први представљен Душан Ковачевић, затим Светлана Бојковић, сада Јордан Плевнеш, а до краја фестивала биће представљени Раденко Крулановић, Рената Улмански и Милан Лане Гутовић.

О стваралаштву Јордана Плевнеша говорио је Боро Драшковић, режисер, сценариста и универзитетски професор. О књизи свог пријатеља „Осмо чудо света“ Драшковић каже да је то једина књига у његовој библиотеци која је корицама окренута према сунцу.



„Књига је веома необична и сваки дан ме подсећа на Плевнешову личност али и на свет који се распада. Докази за то су и у овој књизи, која припада апокалиптичном жанру. Заправо и у самој књизи, како је писац написао, сви су префикси употребљени. Ту спадају и социјализам, комунизам и надреализам. Тако да док је читате имате осећање једног планетарног погледа на свет и на литературу. Такође имате осећање да не постоји ниједна тема која није додирнута. Албер Ками је

говорио да је самоубиство једина филозофска идеја о којој треба размишљати. А Плевнеш се у овој књизи пита, и то је исто једна битна филозофска мисао, да ли уопште вреди да се роди човек у оваквом свету. Био сам потресен када сам први пут читао књигу. Међутим на крају читања потпуно ми се вратио оптимизам. Све док се пишу овакве књиге и док постоје овакви писци, свет има шансу. Уметност помаже да се преживи. Не сећам се да је један писац своју домовину тако представљао као Плевнеш у овој књизи. Он каже да ако ни због чега другог Македонију би човек морао да упозна због њених лептира. И та реченица брише сав песимизам књиге. Ово је књига која је преведена на много језика. Ја верујем да ће током времена бити преведена на све могуће језике света“, рекао је Боро Драшковић представљајући стваралаштво Јордана Плевнеша.

Током промоције, говорио је и сам аутор. Он је рекао да је срећан што је део овог великог позоришног Фестивала.

„Видљивост Зорана Радмиловића је више него присутна захваљујући овом Фестивалу. Подсећа ме на то да је бесмртност, алтернатива нашег постојања. Да свет постоји захваљујући уметности, светске, балканске, која је изнад пролазности живота. Захваљујем се Бори Драшковићу, који је одлучио да упркос свему остане и ствара у својој земљи. Он припада светској цивилизацији, као симбол једног бунтовништва која је превазишла границе и постала светски феномен“, рекао је Јордан Плевнеш.

Иначе, драме Јордана Плевнеша извођене су у више од 50 земаља Европе и света. О њима су писали највећи домаћи и инострани зналци драмске уметности, међу којима и режисер Боро Драшковић, такође гост овогодишње Фестивала. Јордан Плевнеша је редовни члан Европске академије наука, уметности и књижевности са седиштем у Паризу. Добитник је награде „Студентски збор“, награде за најбољи драмски текст 23. Међународног театарског фестивала МЕСС у Сарајеву, ванредне награде „Стеријиног позорја“, Међународне награде за књижевни опус, као и многих других међународних књижевних и позоришних признања.

Директор зајечарског театра Владимир Ђуричић уручио је Јордану Плевнешу плакету Фестивала и статуету Зорана Радмиловића, а Бори Драшковићу статуету Радмиловића. Плевнеш је Бори Драшковићу поклонио своју књигу „Избор драма“, а Владимиру Ђуричићу издање Француске

академије уметности од које је добио Гран при за животно дело.



БОГАТА ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

У оквиру пратећег програма „Зоранових дана“, по већ устаљеној традицији, промовисана је издавачка делатност Стеријиног позорја, која је за сваки респект.

Како је рекао модератор проф. др Ненад Новаковић, „Стеријино позорје“ уз основну има и издавачку делатност вредну сваког поштовања. У питању је велики број издања, уз часопис Сцена и Зборник, који је у ствари списак свих активности позоришта из региона, где је уврштена и Република Српска.

„Само да раде „Сцену“ и тај „Зборник“ било би довољно за издавачку делатност, међутим они праве и оно што недостаје читалачкој публици а



нарочито људима који се баве науком, истраживањем позоришта. Значи, праве стручну, позоришну, културолошку књигу која је потребна невеликом броју људи али довољном за интересовање, за развој културе, описмењавање људи, за напредо-

вање и теоријску расправу о позоришту“, рекао је Новаковић.

Директор ове установе др Мирослав Радоњић истакао је да се „Стеријино позорје“ као институција труди да, поред онога што је највидљивије медијски, а то је фестивал који се одржава сваке године крајем маја и почетком јуна, у свим својим делатностима афирмише промовише и развија све што је везано за позоришну уметност и нашу књижевност, што савремену, што класику.

Представљен је часопис „Сцена“, књига Ане Тасић „Трагови позоришне бесмртности“, као и докторска дисертација Предрага Јакшића са Факултета драмских уметности „Мотив самоубиства у драмском стваралаштву Биљане Србљановић“.

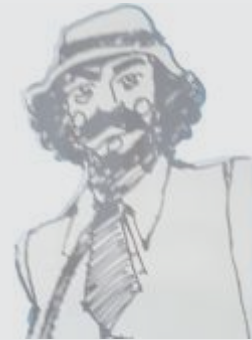


„Дакле једна од наших најбитнијих активности јесте издаваштво. Пре свега кроз часопис „Сцена“ који у континуитету излази од 1965.године, као најзначајнији позоришни часопис у целом региону са врло интересантним рубрикама које прате не само дешавања у нашој драматургији и позоришту него у целом региону па и у Европи. Књиге које објављујемо, а то су углавном четири до пет наслова уназад десетак година, су најчешће научни радови, докторске дисертације или мастер радови са Факултета драмске уметности, Академије уметности, Филолошког и Филозофског факултета у Београду, Новом Саду Нишу и везани су за историју, теорију позоришта, драматургију и театрологију. Поред тих научних студија ми објављујемо и нешто популарније наслове, дакле књиге које немају ту научну референцу, али су такође врло важне за промовисање позоришне уметности код нас. То су есеји, критике, нешто што је такође врло битно, можда чак некад и битније од неких научних студија. Имали смо ту ауторе као што су Александар Милосављевић, коме ћемо објавити књигу већ идуће године. Ту је, рецимо, ове године Ана Тасић и њене позоришне критике

које је објављивала у часопису „Политика“. Поред ових књига, које објављујемо у три наше едиције, ми издајемо и јединствену публикацију која се зове „Годишњак позоришта Србије“ где су скупљени подаци о свим позориштима, о репертоарима наших позоришта, позоришним институцијама, високим позоришним школама. Ту су и зборници радова са научних истраживања које „Стеријино позорје“ организује са неколико научних институција, пре свега из Новог Сада и Београда. Ми смо уназад седам година објавили шест а идуће године надамо се да ћемо објавити још један“, рекао је поред осталог др Мирослав Радоњић представљајући издавачку делатност Стеријиног позорја, Александар Милосављевић, чија књига ће бити објављена следеће године рекао је на крају програма: „Срамота је да један овако мали издавач којем примарна активност није издавачка делатност, објављује оволико наслова. Кад би погледали из авиона рекли бисмо ако мали издавач оволико објави књига и здања шта ли тек раде неки велики или моћни који имају огромну продукцију. Али јако је мало издавача који се баве позориштем, који се баве теоријом уметности а то, да простите на изразу, неке људе занима и тим је значајније ово што „Стеријино позорје“ ради.“



Позориштариије...



„Успоменар 212, Чаробњак Радмиловић“, аутор Милан Цаци Михаиловић

Да или не

Позвао новинар Првог програма Радио Београда, Александар Лукић Зорана Радмиловића да му буде гост у ноћном програму-од поноћи до четири сата ујутру. Зоран прво рекао:

- Што мене зовеш, мене нико не зна! - а онда - пристао.

Договор је пао - доћи ће у Радио из Позоришта, чим заврши представу. Тако је и било.

Новинар се одлично припремио, прочитао све о Зорану до чега је могао да дође и -уђоше у студио.

Прођоше поноћне вести, Саја Лукић представи свога госта слушаоцима што је лепше умео и поче са питањима. Међутим, Зоран на свако питање одговара само са ДА или НЕ. Лукић се презнојава, испада да само он говори, онда, као за спас, даје знак за музику, па смишља како да раскриви тврдог госта, опет покушава на разне начине, али - не иде.

Зоран не одустаје, гледа негде са стране и говори или ДА или НЕ. Очајном новинару је на памети само једна реченица:

- Имам Зорана Радмиловића, немам емисију.

После скоро читавог сата неописаних мука за Александра Лукића, одједном Зоран почиње да прича занимљиво, духовито да рецитије... и тако до јутра.

Када се програм завршио, пита Александар Лукић свог госта:

- Зоране, молим те ми реци што си био онакав у првом сату емисије?

- Хтео сам да видим како ћеш да се држиш! - одговори Радмиловић.

32. Фестивал „Дани Зорана Радмиловића“, 17-24.10.2023.

Издавач: Народно позориште Тимочке Крајине - Центар за културу

„Зоран Радмиловић“ Зајечар • За издавача: Владимир Ђуричић •

Редакција: Биљана Глишић, главни и одговорни уредник; Јелена Бујдић

Кречковић, Мирјана Петровић Цаца, Сања Петровић, Невена Чолић, Лидија

Џунов; Никола Дробњаковић, техничка припрема • Штампа: Услужна радња за

дизајн и штампу „Simple“ Зајечар • www.zoranradmilovic.rs

Бесплатан примерак. Ова публикација је за интерну употребу

СПОНЗОРИ ФЕСТИВАЛА:

ПОКРОВИТЕЉИ ФЕСТИВАЛА:



Република Србија
Министарство културе



ГРАД ЗАЈЕЧАР



32.

ФЕСТИВАЛ

„ДАНИ ЗОРАНА РАДМИЛОВИЋА”
ОД 17. ДО 24. ОКТОБРА 2023.

П Р О Г Р А М

ПРЕДФЕСТИВАЛСКО ВЕЧЕ

17. октобар-уторак

19:00 сала позоришта

Књижевно вече академика Душана Ковачевића посвећено педесетогодишњици представе Радован III

ОТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА

18. октобар-среда

18:00 споменик Зорану Радмиловићу

„Песнички поздрав Зорану Радмиловићу”

20:00 сала позоришта

„(Пра) фауст”

Johan Wolfgang Gete, режија Борис Лијешевић
Београдско драмско позориште, Београд

19. октобар-четвртак

20:00 сала позоришта

„Очеви и оци”

Слободан Селенић, режија Вељко Мићуновић
Народно позориште у Београду, Београд

20. октобар-петак

20:00 сала позоришта

„Развојни пут Боре Шнајдера”

Александар Поповић, режија Егон Савин
Југословенско драмско позориште, Београд

21. октобар-субота

20:00 сала позоришта

„Декамерон”

Ђовани Бокачо, режија Дејан Пројковски
ЈУ Градско позориште Подгорица (Црна Гора) Културни центар Бар – Фестивал Барски љетопис, Бар (Црна Гора) и Народно позориште Ниш (Србија)

22. октобар-недеља

20:00 сала позоришта

„Госпођица”

Иво Андрић, режија Ђурђа Тешић
Народно позориште Републике Српске, Бања Лука (Република Српска)

23. октобар-понедељак

20:00 сала позоришта

„Чиста кућа”

Сара Рул, режија Андреа Пјевећ
Атеље 212, Београд

ЗАТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА

24. октобар-уторак

20:00 сала позоришта

У част награђених

„Чеховљева соба”, сезона прва

(девет малих прича) према причама Антона Павловича Чехова
режија Никола Завишић
Народно позориште Тимочке Крајине „Зоран Радмиловић” Зајечар